

Spis treści

Wykaz skrótów	XIII
Wykaz stron internetowych	XVII
Wykaz podstawowej literatury	XIX
Przedmowa	XXI
Rozdział I. Zagadnienia wstępne	1
§ 1. Uwagi terminologiczne	1
§ 2. Elementy charakterystyczne prawa międzynarodowego publicznego	4
Rozdział II. Źródła prawa międzynarodowego	7
§ 1. Zagadnienia wprowadzające	8
I. Znaczenie terminu „źródła prawa międzynarodowego”	8
II. Źródła prawa międzynarodowego w znaczeniu formalnym	9
III. Kodyfikacja prawa międzynarodowego	11
§ 2. Prawo zwyczajowe	13
I. Wprowadzenie do zagadnień prawa zwyczajowego	13
II. Rodzaje norm zwyczajowych	14
III. Proces powstawania norm zwyczajowych	17
IV. Ustalenie treści normy zwyczajowej	20
V. Zmiana i wygaśnięcie normy zwyczajowej	21
§ 3. Umowy międzynarodowe	22
I. Wprowadzenie do zagadnień prawa traktatów	22
II. Definicja umowy międzynarodowej	23
III. Rodzaje umów międzynarodowych	25
IV. Elementy umowy międzynarodowej	27
V. Procedura zawierania umów międzynarodowych	29
VI. Zastrzeżenia	34
VII. Wejście w życie umowy międzynarodowej	36
VIII. Przestrzeganie umów międzynarodowych	37
IX. Stosowanie umowy międzynarodowej	38
X. Zmiana umowy międzynarodowej	41
XI. Nieważność umowy międzynarodowej	43
XII. Zawieszenie i wygaśnięcie umowy międzynarodowej	44
§ 4. Ogólne zasady prawa	48
I. Zagadnienia wprowadzające	48
II. Ogólne zasady prawa w orzecznictwie sądów międzynarodowych	49
§ 5. Prawotwórcze uchwały organizacji międzynarodowych	50
§ 6. Inne źródła prawa międzynarodowego	52
I. Akty jednostronne państw	52

II. Prawo miękkie (<i>soft law</i>)	53
III. Judykatura	54
IV. Doktryna	56
Rozdział III. Prawo międzynarodowe publiczne w krajowych porządkach prawnych	57
§ 1. Zagadnienia wprowadzające	58
§ 2. Relacje między prawem międzynarodowym a prawem krajowym (aspekt formalnoprawny) – ujęcie problemu na płaszczyźnie prawa międzynarodowego	60
§ 3. Relacje między prawem międzynarodowym a prawem krajowym (aspekt formalnopravny) – ujęcie problemu na płaszczyźnie wybranych systemów prawa krajowego	61
I. Zagadnienia wprowadzające	61
II. Prawo międzynarodowe publiczne w porządku prawnym Rzeczypospolitej Polskiej	63
III. Prawo międzynarodowe publiczne w porządku prawnym Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej	66
IV. Prawo międzynarodowe publiczne w porządku prawnym Republiki Federalnej Niemiec	69
V. Prawo międzynarodowe publiczne w porządku prawnym Republiki Francuskiej	71
§ 4. Relacje między prawem międzynarodowym a prawem krajowym – aspekt materialnoprawny	73
I. Prawa człowieka	74
II. Prawo Światowej Organizacji Handlu	76
Rozdział IV. Podmioty prawa międzynarodowego – zagadnienia wprowadzające	78
§ 1. Zarys problematyki	78
§ 2. Państwo	80
§ 3. Organizacje międzynarodowe	80
§ 4. Stolica Apostolska	82
§ 5. Osoby fizyczne	83
§ 6. Zakon Maltański	85
§ 7. Osoby prawne	85
§ 8. Inne podmioty	86
Rozdział V. Państwo	87
§ 1. Zagadnienia wprowadzające	88
I. Elementy państwa	88
II. Suwerenność państwa i jej konsekwencje	89
§ 2. Rodzaje państw	92
§ 3. Powstanie i upadek państw	94
I. Zagadnienia wprowadzające	94
II. Prawo narodów do samostanowienia	96
III. Sposoby powstania i upadku państwa	97
IV. Identyczność i ciągłość państwa	98
§ 4. Sukcesja	98
I. Zagadnienia wprowadzające	98

II. Sukcesja w odniesieniu do umów międzynarodowych	99
III. Sukcesja w odniesieniu do mienia państwowego, archiwów oraz długów państwowych	102
IV. Sukcesja w odniesieniu do odpowiedzialności międzynarodowej	103
V. Sukcesja w odniesieniu do członkostwa w organizacjach międzynarodowych	104
VI. Sukcesja w odniesieniu do obywatelstwa	104
§ 5. Uznanie w prawie międzynarodowym	106
Rozdział VI. Elementy państwa – terytorium, ludność, organy władzy	111
§ 1. Terytorium	112
I. Pojęcie terytorium państwowego	112
II. Zasada zwierzchnictwa terytorialnego	113
III. Nabywanie terytorium	115
IV. Granice państwa	118
V. Rzeki międzynarodowe	122
VI. Obszary morskie wchodzące w skład terytorium państwowego	123
VII. Obszary morskie podlegające ograniczonej suwerenności lub jurysdykcji państwa nadbrzeżnego	128
VIII. Międzynarodowe cieśniny i kanały morskie	130
IX. Przestrzeń powietrzna państwa	132
§ 2. Ludność	135
I. Obywatelstwo	135
II. Obywatelstwo Unii Europejskiej	138
III. Cudzoziemcy	140
IV. Uchodźcy	144
V. Wybrane zagadnienia międzynarodowego ruchu osobowego	144
§ 3. Organy władzy państwowej	146
I. Wprowadzenie	146
II. Organy państwa w zakresie stosunków międzynarodowych	146
III. Organy wewnętrzne państwa	147
IV. Organy zewnętrzne państwa	150
V. Misje dyplomatyczne	151
VI. Misje konsularne	156
VII. Misje przy organizacjach międzynarodowych	159
VIII. Misje specjalne	160
IX. Przedstawicielstwa handlowe	160
Rozdział VII. Terytoria niepodlegające suwerenności państwowej	161
§ 1. Morze pełne	162
I. Pojęcie morza pełnego	162
II. Wolności morza pełnego	163
III. Zasada zwierzchnictwa okrętowego	163
§ 2. Dno mórz i oceanów poza granicami jurysdykcji państwowej	166
§ 3. Obszary podbiegunowe	167
I. Arktyka	167
II. Antarktyka	167
§ 4. <i>Terra nullius</i>	168
§ 5. Przestrzeń kosmiczna	169

Rozdział VIII. Organizacje międzynarodowe	171
§ 1. Zagadnienia wprowadzające	172
I. Rys historyczny	172
II. Tworzenie organizacji międzynarodowych	175
III. Rodzaje organizacji międzynarodowych	176
IV. Funkcje organizacji międzynarodowych	178
V. Organy organizacji międzynarodowych	180
VI. Członkostwo w organizacjach międzynarodowych	182
VII. Organizacje pozarządowe	183
§ 2. Organizacja Narodów Zjednoczonych	184
I. Rys historyczny i charakterystyka ONZ	184
II. Karta Narodów Zjednoczonych jako umowa międzynarodowa	187
III. Cele i zasady ONZ	188
IV. Członkostwo ONZ	190
V. Organy ONZ	193
VI. Organizacje wyspecjalizowane w systemie ONZ	203
§ 3. Unia Europejska oraz Europejska Wspólnota Energii Atomowej	205
I. Rys historyczny oraz charakterystyka UE oraz Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej	205
II. Cele UE oraz Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej	208
III. Członkostwo w UE	208
IV. Instytucje UE	210
V. <i>Acquis</i> UE	213
§ 4. Organizacja Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie	213
I. Rys historyczny oraz charakterystyka organizacji	213
II. Charakter prawny OBWE	215
III. Cele i zakres działalności OBWE	215
IV. Organy OBWE	216
§ 5. Rada Europy	217
I. Zarys historyczny oraz cele działalności Rady Europy	217
II. Członkostwo w Radzie Europy	218
III. Organy Rady Europy	219
§ 6. Organizacje międzynarodowe o charakterze gospodarczym – WTO i OECD	220
I. Światowa Organizacja Handlu (WTO)	220
II. Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD)	221
§ 7. Organizacje międzynarodowe o charakterze polityczno-wojskowym – NATO	223
Rozdział IX. Status osób fizycznych w prawie międzynarodowym	225
§ 1. Międzynarodowa ochrona praw człowieka	228
I. Zagadnienia wprowadzające	228
II. Ochrona praw człowieka w ramach Organizacji Narodów Zjednoczonych	229
III. Regionalne systemy ochrony praw człowieka	235
IV. Ochrona praw człowieka w ramach Rady Europy	237
V. Ochrona praw człowieka w Unii Europejskiej	241
VI. Ochrona praw człowieka w ramach OBWE	243
§ 2. Odpowiedzialność jednostki za naruszenie prawa międzynarodowego	244

I. Przestępstwa prawa międzynarodowego; zasada jurysdykcji uniwersalnej	244
II. Prawo norymberskie; pojęcie zbrodni wojennych, zbrodni przeciwko pokojowi oraz zbrodni przeciwko ludzkości	245
III. Zapobieganie i karanie zbrodni ludobójstwa	247
IV. Międzynarodowy Trybunał Karny dla osądzenia sprawców naruszeń prawa humanitarnego w byłej Jugosławii; Międzynarodowy Trybunał Karny dla Rwandy	248
V. Trybunał Specjalny dla Sierra Leone	252
VI. Międzynarodowy Trybunał Karny	254
Rozdział X. Odpowiedzialność międzynarodowa państwa	259
§ 1. Odpowiedzialność za naruszenie prawa międzynarodowego	260
§ 2. Odpowiedzialność z tytułu działań zgodnych z prawem międzynarodowym ..	268
§ 3. Realizacja odpowiedzialności międzynarodowej	270
Rozdział XI. Załatwianie sporów międzynarodowych	275
§ 1. Zagadnienia wprowadzające	276
§ 2. Dyplomatyczne sposoby załatwiania sporów	278
I. Negocjacje	278
II. Dobre usługi i mediacja	280
III. Komisje śledcze	281
IV. Koncyliacja	282
§ 3. Postępowanie przed organami ONZ	284
§ 4. Postępowanie arbitrażowe i sądowe	285
I. Arbitraż międzynarodowy	285
II. Stały Trybunał Sprawiedliwości Międzynarodowej	287
III. Międzynarodowy Trybunał Sprawiedliwości	287
IV. Międzynarodowy Trybunał Prawa Morza	292
V. Rozstrzyganie sporów w ramach WTO	293
Rozdział XII. Użycie siły zbrojnej w stosunkach międzynarodowych	295
§ 1. Zakaz użycia siły w rozwoju historycznym	297
§ 2. Prawo do indywidualnej i zbiorowej samoobrony	300
§ 3. System bezpieczeństwa zbiorowego ONZ	308
§ 4. Interwencja humanitarna	316
§ 5. Koncepcja „odpowiedzialności za ochronę”	319
§ 6. Rozbrojenie i ograniczenie zbrojeń	322
Rozdział XIII. Prawo wojenne (międzynarodowe prawo humanitarne)	325
§ 1. Pojęcie prawa wojennego	326
§ 2. Źródła i zakres obowiązywania prawa wojennego	328
§ 3. Działania wojenne	331
I. Początek wojny	331
II. Obszar wojny i teatr wojny	331
III. Skład sił zbrojnych; status kombatanta	332
IV. Środki szkodenia nieprzyjacielowi	333
V. Zakończenie wojny	335

§ 4. Osoby chronione	336
I. Ranni, chorzy i rozbitkowie	336
II. Jeńcy wojenni	337
III. Ludność cywilna	338
§ 5. Okupacja wojenna	339
§ 6. Neutralność	341
§ 7. Konflikty zbrojne niemające charakteru międzynarodowego	343
§ 8. Międzynarodowy Komitet Czerwonego Krzyża	346
Indeks rzeczowy	349